ԲԱԺՆԵՊԻՆ
ՍԻՐԻԱ տար. 60 ղ. ոսկեղր.
ԿԻՍԱՄՍԵԱՅ 35 » »
ԱՐՏԱՀՄՆ. տրկ. 4 տոլար
ԿԻՍԱՄՍԵԱՅ 2,50 »
ԻՏԱԼԻԱ եւ ՊՐՍԿ. 1 Անգ. ոսկի
Տէր եւ Տնօրէն՝ Հ. ԲԱԼԵԱՆ
ԶԵՌՔԻ ՀԱՏԸ 3,50 Ղրուշ

ԱԶԳԱԿ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԹԱԲԱԹ
20
ՅՈՒԼԻՍ
1929

«AZTAG»
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Gd. LIBAN
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

. ՏԱՐԻ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ
Թիւ 216

ԽԱԳՐԱԿԱՆ

Թիւրք եւ Հելլէն Բանակցութիւնները

Ինչպէս կը յիշեն մեր ընթերցողները, սահնակ մը իվեր էնդիի մէջ սեղի կ'ունենան Թիւրք և հելլէն համաձայնութեան բանակցութիւնները։

Ժամանակ մը թերթերը շատ լաւատես հրատարակութիւնները սոյն բանակցութեանց մասին և փոխադարձ հասկացողութիւն մը մը տարակարծութեան լուծումը նախատեսեցին։

Բայց այդ բոլոր դուշակութիւններն ու նախատեսութիւնները դերև ելան և օրէ օր աւելի նոր բարդութիւններ ստեղծուն և թշնամական կերպարանք մը ստացան բանակցութիւնը։ Երկու կողմերն ալ հաստատ և անդրդուելի մնացին իրենց անդիներուն մէջ և մթնոլորտը դարձաւ վտանգաւոր։

Եթէ ճիշտ են վերջին թղթատարով եկած թրքական թերթերու տեղեկութիւնները, արդէն հելլէն պատուիրակները Էնկիւրէն Պոլիս մեկնած են։ Թիւրք մամուլը բուռն յարձակումներէ ետք, կառավարութիւնը կը հրաւիրէ փոխադարձութեան դիմել և ինչպէս ըլլալ յոյներուն հանդէպ։ Փոխանակութեան յանձնաժողովի թիւրք ներկայացուցիչ Ճէմալ պէյ կը յայտարարէ որ յոյները բռնութիւններ ի գործ կը դնեն արևմտեան Թրակիոյ թրքերուն վրայ և դժուարութիւններ կը յարուցանեն քննիչ ձնախումբի աշխատանքներուն դէմ։ Էնկիւրիի կառավարութիւնը ոչ միայն չ'ուզեր քաղաքավար և բարեկամ տէրութեան մը բանակցութիւններ վարել և փոխադարձ զիջումներ ընել, այլ կը քաջալերէ Թիւրք մամուլի և տաքարիւն երիտասարդութեան մասնաւոր հրատարակութիւններն ու արտայայտութիւնները։

Եւ այդ գրգռուած մթնոլորտի մէջ ոեւէ հասկացողութեան ու մերձեցումի մը հաւանականութիւնը տեսնելով, հելլէն դեսպանը, Պոլիս եկած է և կ'սպասէ Աթէնքի վերջնական հրահանգին։ Եթէ Յունաստան ևս միևնոյն կրքոտ վերաբերմունքը ցոյց տայ և յամառի տեսակէտներուն վրայ Մերձաւոր Արևելքի քաղաքական հոլովոյթին վրայ նոր ամպեր պիտի կուտակուին և ամպրոպներ պիտի արձակուին։ Դէպքերու արտայայտութիւնները ցոյց կուտան Յունաստան երբէք տրամադիր չէ շփացած Թիւրքերուն առջև պահանջներուն առջև տեղի տալու։

Յունաստանի ներկայ վարչապետը՝ հայրենասէր Վենիզէլոս, որ լաւ կը ճանչնայ Թիւրքն ու անոր հողեբանութիւնը, չի պիտի դիմանայ իր իրաւունքները և պատշաճ ձևով մը պիտի պատասխանէ։ Եւ այդ գիտակցութեամբ է որ Վենիզէլոս վերջերս տնքանութեան բանակի և նաւատորմիի վերակազմութեան և նոր ամրոցներ ըրաւ։

Բայց այդ, շատ անհաշտ և պահանջկոտ է նաև Յոյն ժողովուրդի մեծ մասը, մանաւանդ ստուարաթիւ գաղթականութիւնը, արգելք կը հանդիսանայ ամէն ձեռնարկներուն, որոնք չեն ապահովեր իրենց պահանջները։ Այդ էր պատճառը որ հակառակ նոյն տրուած հրահանգներուն, յոյն պատուիրակները չի կրցան որևէ արտայայտութիւն մը ունենալ, որովհետև մամուլն ու գաղթականական ուժեղ կազմակերպութիւնները սկսան տակն ու վայր ընել Աթէնքը։ Նոյնիսկ արտաքին նախարարի օգնականը՝ «Թիա»ն կը գրէ որ ընդունուած պայմանները կը կազմեն զուտ Թեան վերջին սահմանը, ուրիշ անգին չի կրնար անցնիլ նաստան։

Թիւրք և հելլէն բանակցութիւններուն առթիւ Յունաստանի գրեթէ տարակարծութիւններ չիկան։ բոլորն ալ խոր ատելութեամբ մը լեցուած են Թիւրքիոյ հանդէպ և կը պահանջեն կառավարութենէն որ յարգուին իրենց պահանջները։ Կառավարութիւնը այդի սուրի մէջ է։ մեծ պատերազմի աղէտի մը պատասխանատուութիւնը մէկ կողմէն, ժողովրդական ներքին պոռթկումի սպառնալիքը միւս կողմէն, վարանման մատնած են զինք։

Թիւրքերը շատ լաւ կ'զգան Յունաստանի բռնած երկդիմի դիրքաբանութիւնն ու ներքին ատելութիւնները և իրենց կարծիքով ոչ մէկ միջոց կը խնայեն մեքենայութիւններ լարելու։

Ամէն պարագայի տակ սակայն սխալ պիտի ըլլայ կարծել որ դէպքերը անմիջապէս Թիւրք և հելլէն պատերազմով մը պիտի վերջանան։ Վաղը մեծ տէրութիւններու միջամտութիւնը կրնայ ժամանակ հարթել նաև այս լարուածութիւնը, բայց վերջը մնայ սպիացած և Թիւրք և հելլէն թշնամութիւնները կաճին օր, մինչև որ ուժերու հաւասարակշռութեամբ հաւանական ըլլայ բաղխումը։

Եւ անխուսափելի պատերազմի փոթորիկը, որ այս անգամ ալ ընդարձակ սահմաններու մէջ պիտի սկսի և Եւրոպան կրակի ու արիւնի պիտի մատնէ, մերձաւոր Արևելքէն պիտի ծագի և ոստ պիտի հանէ ամբողջ պալքանները՝ մէկ օրուան մէջ։

Թիւրք և Յունական թշնամութեանց շարունակումն է որ պիտի արագացնէ այդ ահաւոր փոթորիկը։

Կարդացէք ԱԶԴԱԿի յառաջիկայ լայնարիկ թիւին մէջ.

"ԶԷՅՆԷՊ"

ԶԳԱՅԱՑՈՒՆՑ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔԸ

ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՇՈՒՐՋ

Վերջերս յաճախ ձայներ կը լսուի Անատոլուի խորերէն, երկոտոր նամակներով կամ ճամբորդներու միջոցաւ։ Ձայներ, որոնք ամբողջական գաղափար չեն տար տիրող կացութեան մասին, բայց կը պարզեն չարք մը ուշագրաւ երևոյթներ։

Առաջինը այն՝ որ քեմալական կառավարութիւնը զանազան չարժուձևեր կը փորձէ, ժողովուրդ քշելու համար դէպի ամայի տարածութիւնները։

Տակաւին չգտան կախարդական խօսք մը, որ գունդգունդ «արևելեան նահանգներ» հոսեցնէր Մէհմէտիքները։ Ընդհակառակն, բուն տեղացին, որ հետացած էր 1914—1922, միշտ կը դժկամակի վերադառնալ, իսկ արտասահմանէն փոխադրուած գաղթականները բնականաբար աւելի պահանջկոտ են և խարիսխ կը նետեն մօտաւոր չորջանները մէջ։ Քանի մը տարի առաջ, Եուկոսլաւիայէն հասած գաղթականներ նոյնիսկ Պոլսէն ցիրուցան եղան, երբ տեսան որ իրենց ուղած տեղերը չպիտի կրնան երթալ։ Իսկ համեմատաբար բախտաւոր չորջան մը, Խարբերդ փոխադրուած 7,000 գաղթականներ իրենց բաշխուած սերմցուն վատնելէ յետոյ. կէս առ կէս փախեր են վերջերս, ձգելով տուն և հող, այսինքն հայկական աւարները։

Դիտելի է որ, այս տարի Բալկաններէն սպասուած գաղթականներուն իրաւունք տրուեր է «իրենց փախած վայրերուն մէջ» հաստատուելու, ինչպէս կը հաղորդէ Անատոլուի Գործակալութիւնը։

Երկրորդ երևոյթն այն է, որ Էնկիւրի ջանքեր կը թափէ Նըստակեաց դարձնելու, հոգին կապելու Թիւրքերը, նոյնիսկ աշիրէթներու անդամներ, որպէսզի ազատէ «խռովարար»ներու աղկցութենէ։ 1925էն ի վեր կառուցուած կախաղանները, սարքուած ջարդերը ու հրկիզումները բաւական չեղան հեռացնելու քրտական վտանգը, որ մոխիրի տակ թաղուած կրակի մը կը նմանի։ Եւ հիմա կը փորձեն «բարեհորդումներու» ճամբան, ուրիշ խօսքով խաղաղ թրքացումը։

Այս առաջադրութեամբ, արդէն մասնաւոր պտոյտ մը կը կատարէ ներքին գործավարը։ Իսկ տեղաւորման համար յատուկ ծրագիր մը պատրաստուած է, որ պիտի գործադրուի մինչև 1930 Մայիս։ Քաղաքակրթուած օրէնքին համաձայն, արևելեան նահանգներու կալուածները պիտի բաժնուին գիւղացիներու և աշիրէթներու պատկանող անհատներու, «լաւագոյն կեանք մը ապահովելու համար անոնց»։ Օրէնքին գործադրութիւնը յանձնուած է Քիւրտիստանի մարզպան Իպրահիմ Թալի պէյին, որ համիտեան չրջանի Շաքիր փաշային դերը կը կատարէ երեք տարիէ ի վեր, մերթ չոյելով, մերթ ահ ու սարսափ տարածելով։ Անոր տրամադրուած է 300,000 տակ դրուած ոսկի, այս տարուան ելմտացոյցէն։

Թրքական իշխանութիւնը փորձով հաստատած է թէ բաւական բարեյոյս գարձած են այն Քիւրտերը, որոնք տուն-տեղ ունեցան, չնորհիւ Հայերու տեղահանութեան և ոչնչացման։ Մասնաւորապէս այն Քիւրտերը որ առատ բաժին ստացած են հայկական աւարէն, պատճառ չեն տեսներ զէնք բարձրացնելու «բարեխնամ» կառավարութեան դէմ։ Արդարև, չրջաններ կան, ուր հարիւր քիւրտէն հազիւ տասը սեփական տնտեսութիւն ունենալ պատերազմէն և հայաջինջ սարսափներէ առաջ, իսկ այսօր գրեթէ բոլորն ալ ունին ձրի տուն, հող կամ լծկան։ Ուրիշ խնդիր թէ, ինչպէս Թիւրքերը, ասոնք ալ չատ բան փճացուցած են տարիներու ընթացքին, և միշտ կարօտը կը քաշեն նոր աւարներու։

Այս քաղաքականութիւնը մասնաւորապէս կը գործադրուի Խարբերդի չրջանին մէջ, խտարհեցնելու համար Տէրսիմը, որ միշտ մոռանոգութեան աղբիւր է։ Մէղրէ քաղաքին մէջ տուները և խանութները բաժնուած են քիւրտ բէկերուն, որոնք սակայն չեն հեռանար լեռներէն և միայն տրուած աւարին վարձքերէն կօգտուին։ Յետոյ, վերջերս Ամերիկայէն ղրկուած 40,000 ոսկի գումարէ մը 30,000ը քիւրտերուն բաժնեց կուսակալը, որպէսզի աղօթեն Մ. Քեմալի արեւշատութեան համար։

Երրորդ երևոյթը՝ Անատոլուի խորերը մնացած հայկական բեկորներուն նոր խուճապն է։

Որե՛է նոր դէպք չէ պատահած։ Այս մնացորդները, մեծ մասով կիներ և մանուկներ, ահ ու սարսափի տակ սմքած, նոյնիսկ իրաւունք չունին մէկկիւղէն միւսը երթալու։ Եւ սակայն, կառավարութիւնը այնպէսի ճամբայ մը բռնած է, որ կը հարկադրէ կա՛մ ձրի դէպ հեռանալ, կամ թրքանալ։ Ամենէն իվեր այս պատմութիւնն է որ կարձագանգէ ընդհանրապէս։ Արդէն խումբ-խումբ կը հասնին Պոլիս կամ Սուրիա։ Ինչ որ մնացած էր այս խեղճերուն ձեռքը, իբրև մասնիկ մը հայրենական մասնաբաժնի կամ իբրև նոր վաստակ, կը խլուին մեկնած օրը, իսկ մինչև որ երթալիք տեղը հասնին, ցնցոտիներ միայն թողած կըլլան։

Իրաւեկներ 30—40,000 կը հաշուեն այս բեկորներուն թիւը, ցիրուցան Անատոլուի ամբողջ տարածութեան վրայ, ընդհանրապէս գիւղերու մէջ և խառօրէն անջատուած՝ իրարմէ։ Զուրկ և՛ եկեղեցիէ և՛ դպրոցէ, չհաշուելով մէկ երկու փոքր բացառութիւններ։ Քիչ չատ բախտաւոր կը համարուէր կեսարիան, խեղճուկ առաջնորդարանով և որբանոցով, բայց այն ալ հաշուելարդարի կենթարկուի աստիճանաբար։ Արաբկիրի մէջ մնացած են 800 հոգի, մեծ մասով աւուր հացի կարօտ։

Քանի մը տարի առաջ մինչև 2,000 կը հաշուէին, բայց աստիճանաբար հեռացան և բարեբախտութիւն է, որ մեծ մասը փոխադրուեցաւ Հայաստան, Նոր-Արաբկիր։ Տիգրանակերտ քաղաքին մէջ մնացած են 200 տուն Հայեր, իսկ չրջաններուն մէջ 400 տուն, մեծ մասով օտարացած կամ քիւրտերու հետ խառնուած։ Այստեղ ալ ոչ դպրոց, ոչ եկեղեցի. Ասորի քահանաներ կը կատարեն կրօնական արարողութիւնները։

Տնտեսապէս և ֆիզիքապէս գեռի, զրկուած՝ մտաւոր և հոգեկան կեանքէ, միշտ ահ ու դողի մէջ, այս խլիակները, ինչպէս ըսինք, հարկադրուած են կա՛մ ձգել-հեռանալ, կամ թրքանալ։ Այս վերջին պարագան կը հաստատէ թիւրք մերթ մը, Էրէյլիի մասին (Դոնիա)։ «Մեր տեղեկութեանց համաձայն, Էրէյլիի բոլոր հայերը սկսած են մուսիւլմանի դիմել, կրօնափոխ ըլլալու համար։ «Առաջին դիմողը Սարգիս Էֆէնտին, արդէն ընդունուած և Մէհմէտ Նիազի կոչուած է»։

Կոտորած չիկայ, բայց նոյն ճամբան կառչնորդեն, մասամբ հալեցնելով թրքական կաթսային մէջ։ Այս քաղաքականութիւնը այնքան բացորոշ է որ, ոչ միայն սենեակի մը մէջ աղօթելու իրաւունքն անգամ կը խափանուի թիւրք լամուկներու կողմէ, քարով և փայտով, այլ և, եթէ պատահա-

(Շար. Բ. էջ՝ Դրդ. սիւնակ)

ԱՍՈՒԼԻՍՆԵՐ

ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ ՄԸ

Պ. Խարբալաւորին հետ մեր տեսութիւնը դեռ չի վերջացուցած՝ սեղ դիմակաւոր մը կ'ելլէ դէմս, քոտաքը ուսին, ջրապատկեր մը ի ձեռին, որու դիմագծումը սեւ է ու հատակ մոռ, իր սրտին պէս։ Նախ՝ տեսութիւնիս բող ըլլայ բարի՝ Ե. Պ.ին հետ, որ ո՛րեան ալ ծպտուիլ ջանայ, անպատճառ մեզի ծանօթ Ռ.ին հոգիեն հոգի եւ մարմինեն մարմին առած՝ «նոյն ինքն է ի բնութենէ» Գրախոյզին։ Այդ պիտի տեսնենք մեր հետեւեալ պատասխաններուն մէջ։

Առաջին։ Խ. Պ. Քարտաշ, իմ պատուհանաւորութեանս ընթացքին, Գրախոյզ Ռ. ծածկանունով չէ աշխատակցած «Եփրատ»ին, ընդհակառակը ան իմ ելլելս եսին է որ սկսաւ գործածել այն ծածկանունները, որոնց «քուռմն մասանց»ը բրած էի պատասխանիս մէջ, սոյդ աղբիւրներէ քաղուած։ Ուրեմն, Պ. դիմակաւորին կ'իյնայ ես առնել իր «հաւատարմորի պատուանը եւ կամ վստահութիւնը չարաչար գործածել» չարաշահ ամբաստանութիւնը։

Երկրորդ։ Միայն գիշերուան մութին մէջ իր արհեստը կիրարկող մեր դիմակաւոր լուսանկարիչը այս թուլալից վերագրումը կը փոխադրէ դրամական մարզի մը մէջ. բայց լեզուն յատկապէս «ջրաղացքարի շրթունքին» տակ դրած՝ ճիչ մը միայն արձակելով կը լռէ միտքերը պղտորելու դիտումնաւոր չարաշահութեամբ։ Այդ լեզուն՝ ես պէտք է որ դուրս քաշեմ խաւարին մէջեն, խօսեցնեմ ու ետը նորէն դնեմ քարին տակ։ Մտիկ ընենք ուրե՛մն։ Իմ օրովս «Եփրատ»ի Պէյրութի բաժանորդներուն միոյն հաշուոյն, կտրուած համապատասխան ընկալագրով մը 27,50 ֆրանք արձանագրուած է։ Ելլելս 10 ամիս ետ՝ Պ. Քարտաշ յիշեալ բաժանորդին կողմէ ղրկուած Փ. գիր մը ցոյց կուտայ ինձ։ Այդ Փ. գիրը տեղս գանձելի եւ ուրիշի մը հրամանին վճարելիք եւ պարունակած 55 ֆրանք գումարը գանձուած է երրորդի մը կողմէ, Փ. գրին ետեւը դրած ընտրագրութեամբը։ Տարբերութիւնը՝ 27,50 ֆրանք՝ Պ. Քարտաշը իմ գրպանիս մէջ կ'ուզէ կարծել։ Մինչդեռ, ինչպէս կ'երեւի, ե՛ս ոչ այդ Փ. գրին երեսն եմ տեսած եւ ո՛չ ալ գանձած։ Ուրեմն... եթէ ինչ մը ալ յառաջ երթայ, խնդիրը կը մաքրէ դատարանը ինքնապես եւ բարոյապես...։

Երրորդ։ Ուղղամտութեան դէմ է եղեր փոխանակ «Եփրատ»ի «Ազդակ»ին մէջ պատասխանել Գրախոյզին։ Նախ ըսեմ թէ՝ քանի որ Գրախոյզը «Ազդակ»ի մէջ գրածներս առած ու խարբալած էր, հետեւաբար նոյն թերթին մէջ պատասխանել կ'իյնար ինձ։ Յետոյ տեսած էի կեանքերնուդ մէջ այս տեսակ բարոյախօս մը, որ ըսէ «խօսելիդ սա՛ եկեղեցիին մէջ ընդունելի է, ա՛ն եկեղեցիին մէջ՝ անընդունելի»։ Կարժէ՞ այս տեսակ անբնական առարկութեան մը առջեւ կանգ առնել։

Չորրորդ։ Մնացածը՝ վերեն վար սեւագիծ, սեւամոյն պատկեր մըն է, գիշերաւարջիկի մը հոգիին մուխին ու ծուխին մէջ թաթխուած։ Բայց ամփոփենք անոր քանի մը գլխաւոր գիծերը, ցոյց տալու համար այս անգամ փոխանակ խարբալի արգանատելի դիմակով մը իր գոյէը հիւսող եւ դիմացինը վարկաբեկելու ճգնող պատկերանանին գրական ու բարոյական արժանիքը ? ե՛ւ մղձաւանջը, ե՛ւ նախանձը, ե՛ւ տառապանքը։

1.— Մեր դիմակաւորը խոշոր ու խորունկ ցաւ մ'ունի իր փորին մէջ թէ՝ ինչո՞ւ «Հայրենիք», «Ազդարար» եւ նմանները տեղ կուտան իմ «գրական յաւակնութեանց պտուղներ»ուն։ Հեռու ինձմէ այդ յաւակնութիւնը Գարտաշ Ապբար, այդ բանը փնտռեցէք ձեր էով միայն, իմինս գրական փորձերու սահմանէն անդին չանցնիր ան ալ հանրութեան ֆոլով մը ծածկուած։ Բայց յանցանքը — ձեր բառով «անբնականոն ախորժակ»ը ի՛մս է թէ մեր այդ առաջնակարգ թերթերուն, որ գրկաբաց կ'նդունին այդ «բարոյական նեխանիներ»ը եւ որոնց գնահատանքի տողեր ու էջեր յատկացուցած են։ Հիմա ո՞վ շահած եղաւ յաւակնոտութեան մրցանիշը, է՞ս թէ դուն, որ կ'ելլէք գրեթէ մեր բոլոր հայ թերթերուն խմբագիրներուն հետ չափուիլ, կռուիլ ու ամենն մեդիս վրայ կը յաւակնիք ծանր գալ։ Ըսե՛մ ուրիշ մ'ալ... բայց չնամիք։ Դեռ ունիմ անոնցմէ ինձ նման «կեղծ տաղանդ»ի մը աշխատակցութիւնը խնդրող մտերմական նամակներ ու «Եփրատ»ենն դիմումներ՝ Պրն. Քարտաշի օրով։ Այս բռնադատուած յայտնութիւններս, ըլլալով բոլորովին հակառակ համեստութեանս դէմ, զոր երբեմ ուրիշ առթիւ հրապարակած ը լամ, սասիկ վիրաւորանք կը պատճառեն ինձ, որուն լռիս ցաւը՝ այս տողերը գրողին, իսկ մեղքը կը թողում պատճառ եղողին։

2.— «Աչքի առջեւ են նաեւ «Եփրատ»ի խմբագրի (իմա՛ Քարտաշին) արտադրութիւններ» կը գրէ Ե. Պ.։ Շատ նի՛ս, մեջտեղն են անոնք ու հեղինակ խմբագիրը՝ դասալիք այժմ, Լիբանանի փեշերուն վրայ։ Տարեան մը ընթացքին, «Եփրատ»ի էջերեն մնա՞ց չնայնոյուած տեղ, անուն, մարմին ու պատուհասուն, մինչեւ որ վերջին պանուն թերթին վարչութեան հետ ալ գժտուած, առանց հաւանութեան մեկնեցաւ անփառունակ կերպով, խարբալը ուսին ու հայհոյանքի տոպրակը վզին։

3.— Թրքակից Պ. Վարդաբոյրին հետ ունեցած գրավեճիս ու տարիներ առաջ «Հայ Կեանք»ի մէջ հրատարակուած «Սիւրիանայ դէմքեր»ուս մասին, Պ. դիմակաւորը կը պտրտցնէ ակնարկ մը իսկապէս իր «խոզի կենիք»ով։ Քիչ մը վերջ այդ կենիքին կարկաբուքներեն մաս մը պիտի դնենք արդեն, որպէս իր բարոյական դիմագիծը բնորոշող։ Միայն սա չափ մը աւելցնեմ որ, վերոյիշեալ երկու պարագաներուն տակ վեր առած եմ «դէպքերն» ու «դէմքեր»ը որպէս, ինչպէս որ են, եւ զանոնք հարուածած եւ կամ տեղին հաստատ ներբոզած նպատակներ, համարձակ, ուժով, եռմարտութեան բերնով, ստորագրութեանս տակ, առանց Ե. Պ.ի նման մուր անկիւններ քաշուած՝ դիմակ ու դիմակ գործածելու։

4.— Հայնոյա՞նք թէ «խոզի կենիք»ի կարկաբուքներ։ Տոպաշարեանք գանոնք Ե. Պ.ի քոտաքեն առնուած։ «Փոքրիկ ու լրտուկ», «բարոյականի անյանձնարարելի ասպիսնան», «գռեհիկ հայհոյանք»,«փողոցային», «անհատական ու Ֆիզիքական կեղտոտութիւն», «անբնականոն ախորժակ» «կեղտ ու կոյ», «բարոյական նեխանք», «մտային վատասերում» «գծնիկներ ու գարշութիւններ»... Ու դեռ համրե՛մ, եթէ երբեմ արտերնիդ պիտի չխառնուի սակայն։ Աւելի լաւ է սիրելի ընթերցողներս, այս բոլորը Գրախոյզին խարբալին մէջ լեցնել ու կախել վիզեն անոր, որ կը քարոզէ մաքուր լեզուի գործածում ու բարոյականի դիմագիծ։

Հարցում մըն ալ Պ. դիմակաւորին ու փակենք։ Զեզի ինչ պէտք կար խեղկատակ ծպտումով մը հրապարակ իջնել ու լեզուական գրավեճ մը անձնական ինքնախնդրութեան մը վերածելով գրական ունեցածս ու չունեցածս մեջտեղ հանել, Անգլիերէնը մոռնալս ու չմոռնալս խնդրել ու անվերջ «կեղտ ու կոյ» թափել ձեր բերանն։ Այս անգամ լրագրական սիւնակներու մէջ պատասխանեցի ամենն, ուրիշ անգամ գիտցած ըլլամ որ ուրիշ տեղ պիտի կաւչիմ ձեր դիմակին...։

ՏԻԳՐԱՆ ՓԻՐԱՆԵԱՆ

ԾԻԾԱՂՆԵՐ

Ամերիկայի մէջ, մահապարտ մը ելեկտրական աթոռին վրայ նրստեցնելէն յետոյ, բանտապահ ըսպան կը հարցնէ անոր թէ՝ վերջին կամք մը ունի կատարելիք։

— Այո՛, կը պատասխանէ սրբամիտ մահապարտը, վերջին կամքս է ըսած կնամեծարութեան օրէնքին, իմ աթոռս հրամցնել ձեր քովը, ոտքի վրայ կայնող տիկինին։

* * *

Շոգեկառքով ճամբորդող երկու ուսանողներ երբ փոխն ի փոխ կը գովէին իրենց տեսնելու և լսելու սուր կարողութիւնները, յանկարծ անոնցմէ մէկը հեռաւոր կէտ մը մատնանշելով ըսաւ.

— Կը տեսնե՞ս հորիզոնին վրայ կէտի մը չափ երևցող սա չտեսանելիը։

— Այո՛, չատ գիւրութեամբ։

— Հապա, կրնա՞ս զանազանել անոր տանիքին վրայ պտրտող սա ճանճը։

— Թէև ո՛չ, բայց կը լսեմ գերանիներուն ճռնչիւնը երբ անիկա կը ցատկոտէ տանիքին վրայ։

* * *

ՏԻԿԻՆ ՄԸ.— Այս քանի՞ անգամ եղաւ, որ փորձի կուգամ և տակաւին այս զգեստս չկրցաք լրացնել...

ԴԵՐԶԱԿԸ.— Կը յուսամ, սանկայն, պէտք է յայտնեմ, որ ամէն անգամ որ եկած էք, ձեր ծանրութիւնը... գդալիօրէն տարբե՛ր եղած է։

* * *

ՀԱՅԸԸԸ.— Որքի՛ս, գոնէ տարիքիս փորձառութեանը կիմէիր։ Եթէ ամուսնանալ կ՚ուզէի՞ր, հեղ մը ինծի ինչո՞ւ չհարցուցիր...

ՏՂԱՆ.— Լաւ կիմէի, որ պիտի առարկէիր տարիքիս փոքր ըլլալուն։

* * *

ՄԷԿԸ.— Մարդկային միտքը քանի կը յառաջդիմէ, կինը այնչափ նախնական՝ վայրի օրերուն կը ձգտի...

ՄԻՒՍԸ.— Ինչ... հաւեմատութի՞ւն...

ՄԷԿԸ.— Զարմանալու ինչ կայ որ... Չէ՞ որ երբ այր մարդը հողը, ջուրը և նոյնիսկ օդը կը նուաճէ, անգին կիները վերագարձի ոգանքն ունին՝ դէպի Եւային մերկութիւնը երթալու։

* * *

ՎԱՐԴ.— Բոլոր այրերը գէթ օրուան մը համար բանաստեղծ կը դառնան։

ՄԵԽԱԿ.— Այդ՝ ո՞ր մէկ օրն է...

ՎԱՐԴ.— Ա՛յն օրը, որ իրենց սիրած աղջկան գովքը կը հիւսեն։

ՏՕԹԹ Ե. ՃԻՏԷՃԵԱՆ

Ներքին բժիշկ Ամերիկեան հիւանդանոցներու
վիրաբուժական բաժնի
Հիւանդ կ՚ընդունի ամէն օր։ կէսօրէ վերջ, իր
Մրճէք էլ Հիւսնի դա մանա տան մէջ, թ. 82
կիրակի օ։ եր, առանց խտրութեան ամէն ազգի
ադիաներու համար ձրի։

ԵՂԻԱ ԻՆԽԱՆԵԱՆ

ԴԵՐԶԱԿ — ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ
Պապ — Խարիս

Անգլիական եւ Ֆրանսական ամենաընտիր կերպասներու պատրաստ մթերք, եւ ամենավերջին մոտայի համաձայն կատարելագործուած արուեստ։
Համոզուելու համար անգամ մը փորձեցէք
եւ անտարակոյս գոհ պիտի մնաք

ՆՈՐ ԿՕՇԿԱԿԱՐԱՏՈՒՆ

ՍՈՒՔ ՃԷՄԻԼ
Պաղդոկ Բոեայի եռեւի դրան ոիմաց թիւ 56
ԽԱՉԻԿ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Կը պատրաստէ ամէն սեռի եւ տեսակի ամենավերջին նորաձեւութեան համաձայն կօշիկներ։ Պատրաստ ունինք Ամերիկեան եւ Եւրոպական յաւագոյն կաշիներու տեսակներ։
Գիները չափաւոր եւ գործը մաքուր։
Անգամ մը միայն փորձեցէք, ապահովելու համար Ձեր բնակիչի սեփական կօշկակարը։

ՊԷՅՐՈՒԹ-ՆԻՒ ԵՕՐՔ 18 ՕՐՈՒԱՆ ՄԷՋ

ՊԱՅՐՆ ԼԱՅՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋՈՑՈՎ

ԿԱՆՈՆԱՒՈՐ ԵՒ ԱՐԱԳ ԵՐԹԵՒԵԿ ՊԷՅՐՈՒԹ ԵՒ ՆԻՒ ԵՕՐՔԻ ՄԻՋԵՒ

Անգլատլանտեան շքեղ ԷՏԻՄԸՆը, որ ունի 25,000 թոն տարողութիւն պիտի հասնի մեր նաւահանգիստը 30 Յուլիսին և պիտի մեկնի նոյն օրը ճամբը 16ին, ուղղակի Բիրէ և Նիւ Եորք ընդունելով ճամբորդ ամէն կարգի հոսապ։

Այս շոգենաւը կ՚ընդունի նաև ճամբորդ Մարսիլիոյ համար շատ գեղեցիկ գիներով, ինչպէս նաև ճամբորդ Մոնթէվիտիոյ Պուանէս Այրէսի զուգադիպութեամբ հասպուրկ Սիւտ գերմանական հսկայ և շքեղ շոգենաւերու վրայ, նոյն պէս Գուպայի Մէքսիկայի և բոլոր կեդրոնական Ամերիկայի նաւահանգիստներուն համար։

Լաւագոյն միջոցը ապահով ու հանգիստ հասնելու. համար։ Եպ սեղմեցէք Ձեր տեղերը դիմելով Սիւրիոյ և Լիբանանի ընդհանուր գործակալ,

ՃՕՐՃ ՏԷՏԷՕՂԼՈՒԻ
Պէյրութ Ֆոշ փողոց

Հեռագրական հասցէ GOLUMBUS Beyrouth
Փոստարկղ թիւ 806
Թէլէֆոն — 8-45

THE ROYAL MAIL LINE

ՐՕՅԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ

Իսթբրն Մէտիթէրրանիրն Էքսբրէս Լայն

Կանոնաւոր երթեւեկ Պէյրութ—Բիրէ—Մարսէյլ, Ամերիկեան Միացեալ Նահանգներ ընկերութեան «*Իսթբրն*» *Մէտիթէրրանիրն Էքսբրէս Լայնի* բեռ եւ մարդիս նաւերով.—

Մեկնումներ Պէյրութէն.—

20 Յուլիսին, 10 Օգոստոսին, 2 Սեպտեմբերին, 14 Հոկտեմբերին և 4 Նոյեմբերին։

Պէյրութէն Մարսէյլ միայն 6 օրէն։ Ա. Բ. Գ. կարգի ամենահանգստաւէտ գապիճներով օժտուած ըլլալով, այս նաւերով ճամբորդող բոլոր ճամբորդներու ճանգիստը ապահովուած է։

Այս նաւերով ինչպէս Մարսէյլի, նոյնպէս Մարսէյլի վրայով Եւրոպայէն մեկնող Ուխարհանուչյակ *Ռոյլ Մէյլ Լայնի* հսկայ եւ հա գստաւէտ նաւերուն ճամբորդներ կ՚ընդունին, Հարաւային Ամերիկայի բոլոր նաւահանգիստներուն համար — Բէրնամպուքոյի, Պահիայի, Ռիո տը Եանէյրոյի, Սանթոսի, Մոնթէվիտէոյի եւ Պուէնոս Այրէսի համար։

Ճամբորդներ ընդունին նաեւ Նիւ Եորքի, Գուպայի, Մեքսիկոյի, Վերակրուզի, Հայիթիի, Կուաթեմալայի եւ Կենտրոնական Ամերիկայի բոլոր նաւահանգիստներուն համար։

Քէմբեյոս մէջ, մեր հայկական բաժնի գործակալն է Պրն. Գրիգոր Նուրխանեան ոյուն գրասենեակին մէջ տեղի կ՚ունենան ամէն առուստ ժամը 6—8ը առաւօտեան դարմանումներ, գը լաւենեակի բժիշկին՝ Տօքթ. Միք. Քէշիշեանի կողմէ։

Աւելի տեղեկութիւնց եւ մանրամասնութեանց համար հաճեցէք դիմել՝

Ազրնի Ֆոշ
Պէյրութ
Փոստարկղ 895
Թէլէֆոն 9.06

Ռոյլ Մէյլ Լայնի և Իսթբրն Մէտիթէրանիրն Էքսբրէս Լայնի Սիւրիոյ և Լիբանանի Ընդհանուր Ներկայացուցիչը
Ա. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

ԶԵՌԱԳՈՐԾԻ Ե ԴԵՐԶԱԿՈՒԹԵԱՆ

ՆՈՐ ԱՐՇԵՍՏԱՆՈՑ

Հայ Օրիորդներ եւ Տիկիններ

Եթէ կ՚ուզէք հանգիստ խղճով եւ Ձեր հարազատ աչխատանքով ապրուստ հոգալ,

Եթէ կ՚ուզէք օտարին ու անծանօթին դռներէն հեռու մնալ եւ չ՚ամչնալու,

Եթէ կ՚ուզէք օգնել տուտարդի մինչեւ իրիկուն արիւն քրտնիք թափող Ձեր եղբայր եղուն,

Եթէ կ՚ուզէք երկրագունդի բոլոր մասերուն մէջ շահաբեր արհեստի մը տիրանալ,

Դիմեցէք արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ ձեռագործներու եւ ձեւագիտութեան ծանօթ ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԻ ԵՐԱՄԵԱՆԻ ձեռագործի եւ դերձակութեան նորահնարաց արհեստանոցը, ուր ձեզի պիտի հայթայթուի ամէն տեսակ գործ։

Նաեւ դիւրութիւն եւ ճարտարութիւն ստեղծելու համար նիւթական միջոցներէ զուրկ մեր քոյրերու դերձակութեան արհեստին տիրանալուն, արհեստանոցի մէջ հիմնուած է կարի եւ ասպիտութեան առանձին դասընթացք մը ամենավերջին եւ արագ մեթոտով. ձեռագործ գիտցող բոլոր աղջիկները կրնան օգտուիլ այս բացառիկ պատեհութենէն եւ 3 ամսուան մէջ տիրանալ արհեստին։

Այս նոր արհեստանոցը կ՚ընդունի նաեւ ապրստրոնֆներ ամէն տեսակ ձեռագործներու եւ կարի եւ կը գտնացնէ ամենանուրբ նատակներն անգամ։

Ուրեմն հայ աղջիկներ, դիմեցէք անգամ մը այս նոր արհեստանոցը՝ Մաարաթ փողոց, մեծ մզկիթին դիմաց, «Էլ Պասրագ» թերթի խմբագրատան շենքի վարի յարկը եւ ամէն կերպով գոհացում պիտի գտնէք։

ԶՈՒԱՅ ԶԱՍԻ ԵՒ ԻՄԱՍՏԱԼԻՑ ԽՐԱՏՆԵՐ

Ցարգելի Հարեւանիցներ, հուզէք ադրի հրեար
ու ամրաց ամիսներ չանցնի հիւանդ ու տկար,
Վազեցէք. *ԽՈՐՆ ԺԱՄԱԳԻՐՆԻ* խանութը
Ամենուդ ծանօթ, Պապ Խարիսի տուգ Սիյուրը։

ՀՈՆ ՊԻՏԻ ԳՏՆԱՔ ՊՈՐԵՆՆԵՐ

Z. H. R. «Պավարիա» Լա Մոգ ու Մաքսվիլ,
Ոչ տնտակին ալ խմէ, ինքնայ *Էօմրէք Թամիր*

Հապա՛ աչ նեանար Գէյզ մարա Օրին
ամէն տեսակ մրգերով, մանաւանդ նուռ ու կարմիր։

Եթէ դիտցէք Ձեր դրամերը, մի ապատէք պարապին,
Շտապեցէք մի խմէք, միեսկ մի՛ Պիրայիք։

Ձեր սեղանները զարդարուին ամէն ինչ Հայկական
Մեր բաժինները ալ ընայ ծախեր, ամէն ինչ Պատրաստական։

ԱՊԷԼ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԱՏՈՒՆ

Պէտք չէ երթալ մոռնալ որ ամենահարազատ եւ նրբանաշակ լուսանկարները «ԱՊԷԼ» ստորագրութիւնը կը կրեն։

Ուրեմն կ՚ուզե՞ս ունենալ ամենաշքեղ գեղարուեստական իսկ հիացնող տիպերի նկար մը, դիմէ՝ ԱՊԷԼ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԱՏՈՒՆԸ», եւ քա սիրելիներուդ համար պիտի ապահովես ամենաթանկագին յիշատակի նուէրը

Պաղդոկ ԼԻԲԱՆԱՆ Զանիէ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել մեր յարգելի յանախորդներուն որ, մասնաւորաբար հայ ընտանիքներու ոճացում տալու համար, մեր նորակայ Պաղդոկ Լիբանանեանն զատ եւ առանձին մը, օդասուն, բարձր եւ առողջապահիկ պայմաններ ունի օժտուած, ուր ամէն դիւրութիւններ պիտի ընծայուին։

Յ. ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ

ՀԱՅԵՐ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Նոր սարքած հեմ ջուրի, օտարակի, օղիի եւ թէյի գաւաթներ։ Նոյնպէս նոր կերակուր տանելիք ամանեղներ յամբարեր, չիներ։
Կ՚արժէ անգամ մը այցելել, համոզուելու համար։

ՀԱՅԵՐՈՒ ՄԱՍՆԵՒՈՐ ՁԵՌՔ։

Ով որ կ՚ուզէ հարսանիքի, հանդէսներու, պէտք եղած գաւաթ, պնակ եւայլն, վարձու կուտամ՝ փոքր վարձքով մը։

Թանուրիս հասցէն։— Նոր փոսթի շենքին առջեւէն դէպի վեր հանրակառքի գիծը երթար ղ ճամբուն ճիշտ անկիւնը աջ թեւի վրայ։

ԳԷՈՐԳ ԱՏԵՓԱՆԵԱՆ

Տպարան Ազատ

Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ Ե ԵՒ ՅՈՎՍԷՓ ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ
Ոսկերիչներու շուկայ թիւ 101

Օժտուած է Հոլերէն, ալֆաբերէն, ֆրանսերէն բոլորովին նոր աւտարերով։

Կ՚ստանձնէ տպագրական ամէն կարգի գործեր
Մաքուր գործ գիւրամատչելի գին
Հասցէ Imp. Azad Souk Raad Hani N. 101 Beyrouth

Դեղարան Խաղաղութեան

Pharmacie de la Paix

(Avenue Weygand)
ՅՈՎՍԷՓ ԱԼՀԱՅՏՕՍԱՆ

Մեր նշանաբանն է մաքրութիւն, արագութիւն եւ խղճմտութիւն. հոն կը գտնէք պատասխան ամէն կարգի դեղեր, ֆլորիդաֆի, փարֆիւմերիի եւ ակնոցի նոր մթերք։ Չափաւոր գին։

ԺԱՄԱԳՈՐԾ Գ. ԺԻՐԱՅՕ

ԿՈՒՐՕ ՓՈՂՈՑ, ՊԱՆԻՐԻ ՄՕՏ, ԹԻՒ 68

Ամէն տեսակ ժամացոյցներ կը նորոգուին խիստ դիւրամատչելի պայմաններով եւ կատարեալ բարեխղճութեամբ.

Կը ծախուին մեծ եւ պզտիկ բոլոր տեսակի ժամացոյցներ։ Կը գտնուին նաեւ մեծ քանակութեամբ ժամացոյցներու պէտքերու եւ գործիքներ։

Եթէ յիշատակելի նուէր մը գտնել կ՚ուզէք՝ անգամ մը այցելեցէք այս ժամագործատունը։

ՔԱՂԱՔ, ԼՈՒՐԵՐ ԵՒ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՐՏՔԵՐՈՒ ՎԵՒԵՐԱՑՄԱՆ ՇՈՒՐՋ ԼԻԱՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Բարիզ.— Խորհրդարանի մէջ, Պ. Բուանքարէ հետեւելով իր առաջարկը, ուսումնասիրեց փորձագէտներու տուած աշխատանքը և Եունկի ծրագիրը։ Ան ցոյց տուաւ որ այս ծրագիրը կապ մը կը հաստատեայ պարտքերու և հաւուցման միջև, որ պէտք դիւրացնէ վաճառականութիւնը և կիտի ստեղծէ եւրոպական կայուն վիճակ մը Եւրոպական տէրութեանց միջև։

Փորձագէտները, բաւական, մտահոգութեամբ կ'արտայայտուին Գերմանիոյ վերաշինութեան օժանդակելու մասին, որպէսզի մարքի նոր անկում մը չբստեղծուի։ Անիկա զրաւոցուց խորհրդարանէն պահանջելով որ վաւերացնէ ամաձայնագիրները, որովհետև անոր վաւերացումը պիտի բկարագրէ պայմանաժամը, պիտի լիւրեղացնէ միջազգային ացութիւնը և կառավարութեան հարկ եղած ուժը պիտի շը որհէ լուսաբիկայ միջազգային համաձայնութեամբ պաշտպանելու համար Ֆրանսայի և խաղաղութեան դատը, որոնք աւելի քան ոևէ ատեն անբաժան են իրարմէ։

ԱՆԳԼՕ-ՍՈՎԻԷԹ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Լոնտոն.— Պ. Հէնտերսըն յայտարարեց հաստատքներուն մէջ որ աշխատաւորական կառավարութիւնը Նորվէկի միջոցաւ լիշատակագիր մը յանձնեց Մոսկուայի յարաբերութեանց վերսկսման համար։

ՉԻՆԱՑԻՆԵՐԸ ՉԵՆ ՎԱԽՆԱ

Ուասքին.— Չինաստանի արտաքին գործոց նախարարը յայտարարեց որ Լիուսական վերջնագիրը ոչ մէկ վախ պատճառած է իրենց։

Պ. ՀՈՒՎԸՐԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ուաշինկթըն.— Պետական հաղորդագրութիւն մը կիմացնէ որ ամբողջ աշխարհի նախագահական յայտարարութիւն մը կը լայտնէ թէ Պրիան Քէլլոգ դաշնագիրը գործածութեան հոգ դրուի։

ԹԻՒՐՔ ԳՈՐԾԱՎԱՐՆԵՐԸ Ի՞ՆՉ ԳՈՐԾ ՈՒՆԻՆ ԱՐԵՒԼ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒՄ ՄԷՋ

Պոլսէն ստացուած թերթերը կը հաղորդեն թէ ներքին գործոց և տնտեսական նախարարները, ոստիկան զինուորական ընդհ. հրամանատար Զէքի փաշա և մաքսային ընդհ. տնուրէն Իհսան Ռիֆաթ պէյ, Տոյտզանի ճամբով Սրեւելեան հանգները կը պտտին։

Նախարարներու և բարձր պաշտօնեաներու հաւաքական ցելութիւնը դէպի Էրզրումի շրջանը, զանազան մեկնութեանց առիթ կուտայ, նկատի ունենալով որ Իսմէթ Գրաքիր փաշա կը գտնուի հոն, արեւելեան բանակի գլուխը։

ՉԻՆՕ-ՌՈՒՍ ՄԻՋԱԴԵՊԸ

Լոնտոն.— Թերթերը շատ կ'զբաղին Ռուսիոյ Չինաստան տուած վերջնագրով։ Անոնք կը քննադատեն Չինացիները՝ մնչուրիոյ երկաթուղագծի գրաւման խնդրոյն առթիւ և ասեն թէ Ռուսերը իրաւունք ունին պահանջելու որ այդ գիծը յանձնուի։ Միւս կողմէ Ճաբոն ալ, որ հարաւային Մանչուրիոյ գիծերուն արտօնատէրն է, պար հանդիս ատես մը տիր չմնայ այն պարագային երբ ռուսական բրշաւալք մը դիր ունենայ հոն։

«Տէյլի Հէրալտ» Ագգերու Խորհուրդին միջամտութիւնը պահանջէ։ Պերլինի «Ֆորվէրց» թերթը կը կարծէ թէ Ռուսերը իրենք իսկ դիմում պիտի ընեն Ազգերու Խորհուրդին։

ԱՆԳԻԼՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոն.— Պալատէն հրատարակուած բժշկական տեղեկագիր մը կ'ըսէ թէ թագաւորին վիճակը կը շարունակէ բարեբախտ։ Աչ կուրծքին վրայ գտնուած այտուցը պէտք եղած չափով գոցուած չըլլալով, հարկ կ'ըլլայ զայն ուղղակի դարնել և մաքրել նոր գործողութեամբ մը։ Ըլլալիք գործողութիւնը կը հաստատեն թէ մեծ բան մը չէ։ Թագաւորը ժամանակին մեծ մասը պալատին պարտէզին մէջ կ'անցնէ։

ԱԶԴ

Ան կիւրիւնցի ուսանող—ուսանողուհիները, որոնք Գրնէնի Հայրենակցական Միութեան նիւթական և բարոյական օժանդակութեան պէտք ունին, թող հաճին մինչև յաջորդ Օգոստոս ամսոյն վերջը դիմել Հայրենակցական Միութեան Վարչութեան, գրաւոր և ներփակուած նախորդ տարիներու ցանկը։ Յիշեալ թուականէն վերջ եղած դիմումները անանկաս կը մնան։

ԿԻՒՐԻՒՆԻ ՀԱՅՐ Մ. ՈՒԹԻՒՆ

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

անդ կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ առաջ 9-12 և կէսօրէ վերջ 2,30-5

ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Պատրաստ ունինք Ամերիկեան ամենաընտիր անկողնի և սեղանի ծածկոցներ և սուսաններ՝ անմրցելիօրէն աժան գիներով։ Անմ մը միայն փոլ ձեցէք համոզուելու համար։

Դիմել Սարգիս Խաչատուրեանի.

Նոր հեռագրատան մօտ, Ուրուկուա փողոց թիւ 21։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՅ ՄԱՀԱՊԱՐՏԻ ՄԸ ՕԳՏԻՆ

Մօտ երկու տարի առաջ Ալէքսանդրէթի մէջ սպաննուած էր թիւրք մը և ոճիրը վերագրուած Զէյթունցի մսագործ Յակոբ Չավուշ Մերունեանին։ Դատարանը մահուան դատապարտած էր Յակոբ Չավուշը, իրրև հեղինակը ճանչնալով զայն յիշեալ ոճիրին։

Կ'իմանանք որ Զէյթունի Հայրենակցական Միութեան վարչութիւնը արուած վճիռին ընկճման աշխատելու համար Դամասկոս ղրկած է վարչութեան ատենապետը՝ Գ. Գուլուսեանը, ուր ան կը ջանայ հաստատել թէ՝ յիշեալ Զէյթունցին ընտանեօք մահանդական խենդութիւն ունէր։

Միւս կողմէ Զէյթունի կեդրոնական վարչութիւնը մեղ կ'իմացնէ որ ինք պատրաստ է փաստերու այս պարագան և կը խնդրէ մեր կրօնական և ազգային իշխանութիւններէն որ իրենց լուրջ ուշադրութեան նիւթ դարձնեն այս իրողութիւնը, այլապէս անմեղ ընտանիք մը անտէր և անոք կորսուտեան պիտի դատապարտուի։

ԹՐԻԲՕԼԻԻ ԱԶԳ. ԳՈՐԾԵՐԸ

Ինչպէս գրած էինք, ատենէ մը ի վեր Թրիբօլիի ազգային կեանքը լաբիւրինթօսի մը վերածուած էր, Թաղականութեան և ժողովուրդի մէկ մասին մէջ տիրող տարակարծութեանց և կարգ մը ախուր միջադէպերու պատճառաւ։

Խնդիրը ժամանակին փոխանցուած էր Ազգ. Առաջնորդարանի նկատառութեան և վարչութեան որոշումով կաթ. փոխանորդ Կարօեան Սրբազանը, ընկերակցութեամբ Տէր Վահան քահանայի մեկնած էր Թրիբօլի, կարգադրելու համար ազգայիններու միջև տիրող տգեղ տարակարծութիւնները։

Անցած չորեքշաբթի երեկոյ վերադարձաւ Սրբազանը և մանրամասն զեկուցում տուաւ վարչութեան։ Ըստ Սրբազանի բացատրութեանց, տիրող վէճը լոկ անձնական հակառակութիւններու և ըսի ըսաւներու արդիւնք է և զուրկ է հիմնական պատճառներէ։ Շնորհիւ Փոխանորդ Սրբազանի ջանքերուն թէպէտ կարելի եղած է հաշտեցնել երկու կողմերը և անոնք խոստացած են մոռնալ անցեալը և եղբայրական սիրով մը նոր գործի ըսկսիլ, բայց ցաւով տեղեկացանք որ Թաղական Խորհուրդը ներկայացուցած է իր հրաժարականը։

Կը յուսանք որ Թաղ. մարմինը նկատի ունենալով իր գաղութի ազգ. գործերուն բարւոք ժատակարարարութիւնն ու չարերը, ետ պիտի առնէ իր հրաժարականը, գոնէ առժամապէս։

Այս կ'ոպասենք մենք Թաղականութեան մեր գիտակից ազգայիններէն։

ԱՄՕԹԱԲԵՐ ԴԷՊՔ ՄԸ

Քանի մը օր առաջ շատ տխուր և ամօթաբեր դէպք մը կը պատահի վրանաքաղաքի մէջ, հետեւեալ պայմաններու տակ։

Ատանացի Գասպար անուն երիտասարդ մը գաղտնի սիրաբանութիւններ կը մշակէ Ֆէքէյեցի հարսի մը հետ, որուն ամուսինը անցած տարի Հարաւային Ամերիկա մեկնած էր և չարունակ նամակ ու գրամ կը ղրկէր անոր՝ իր մօտ կանչելով։ Հարսը սակայն իւրաքանչիւր անգամ պատրուակ մը առարկելով նոր դժուարներ կը պահանջէր և կը մերժէր մեկնիլ։ Ամուսինը վերջապէս ճամբու տոմսակը ևս անկէ ապահովելով կը ղրկէ հարսին և 20 օսմ. ոսկի ալ ճամբու ծախք, սակէ առարկութեան տեղի չի տալու համար։

Հարսը իր սիրահարին հետ խընդիրը կարգադրած և համաձայնութեան եկած էր։ Թէպէտ ամուսնութեան որոշում տուած էին այս երկու սիրահարները, բայց ամուսնոյն քեռին, որուն հակողութեան տակ կը գտնուէր հարսը, արգելք կը հանդիսանար։

Կ'երևի այլևս համբերութիւնին լմնցած էր, որ քանի մը օր առաջ, երեկոյ մը, տղան քանի մը ընկերներով կը հարսը առնելով կը տանի իր տունը։

Այս ամօթաբեր և գոնէիկ դէպքը Ազգ. Առաջնորդարանին իմացուած է և որը ձեռնարկած է մեր եկեղեցական և արդարութեան օրէնքներուն համաձայն կարգադրութիւն մը ընելու։

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՏԵՂԱՒՈՐՈՒՄԸ

Հայ գաղթականներու տեղաւորման յանձնախումբի վարիչ և Ազգերու Դաշնակցութեան Լիբանանի և Սիւրիոյ ներկայացուցիչ Պ. Ճորճ Պիւրինիէր, որ Հիւսիսային Սիւրիա մեկնած էր՝ քննելու համար հայ գիւղերու վիճակը և տեղաւորման աշխատանքները, վերադարձաւ անցեալ շաբաթ։

Պ. Պրիւնիէն Հիւս. Սիւրիոյ հայ գիւղերու ներկայ վիճակին և բերքերուն մասին ընդարձակ տեղեկագիր մը ղրկեր է Ազգերու Դաշնակցութեան, մեկնեցաւ Լաթաքիա, հոն հաստատուելիք հայ գիւղերու յարմար հողեր գտնելու համար։ Շուտով հայ գաղթականներ Պէյրութէն պիտի փոխադրուին այդ գիւղերու համար, ուր անոնք պիտի ազատին բամպակի և թթենիի մշակութեամբ։

ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԵՒՍ

Ուրախութեամբ կ'իմանանք որ Ամերիկեան հիւանդանոցի վիրաբուժական մասի ներքին բժիշկ Տօքթ. Ե. Ճիտէճեան, համալսարանի անօրէնութեան կողմէ հրաւէր ստացած է՝ դասաւանդելու համալսարանի վիրաբուժական դասընթացքին։

Մեր շնորհաւորութիւնները։

ՆՈՐ ԱՆՑԱԳԻՐՆԵՐ

Հանրապետութեան նախագահի որոշմամբ Լիբանանեան անցագիրներու նոր մոդէլ մը պատրաստուած է, որ քարտէի ձեւով է և ուրուն տոկունութիւնը ապահովուած։ Այս կարգադրութիւնը եղած է այն պատճառաւ որ նախորդ անցագիրները պարզ և հասարակ թուղթեր էին և շուտով կը փճանային։

Այս նոր քարտէները պիտի տրուին 150 Ս. դահեկանի փոխան, որուն 100 դահեկանը ուղղակի գանձը պիտի գանձէ և 50ը դրոշմաթուղթի։

Պ. ՊՐԻՒԷՐԻ ՄԵԿՆՈՒՄԸ

Բարձր Դոմիսէրի Սիւրիոյ արտակարգ պատուիրակը՝ Պ. Պրիւէր արձակուրդով Ֆրանսա մեկնեցաւ։ Իր Բացակայութեան անոր պիտի փոխանորդէ իր օգնականը Պ. Վէպէր, որ նոր վերադարձաւ Ֆրանսայէն։

Պ. ԼԱՎԱՍԹՐԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

Բարձր Դոմիսէրութեան մամուլի ընդհանուր տեսուչ Պ. Լավասթր, որ չափազանց կարող և ազնիւ Ֆրանսացի մըն է և մեծ համբաւ և յարգանք կը վայելէ բոլորին կողմէ, «Շամբօլիոն» շոգենաւով վերադարձաւ իր արձակուրդէն։

Բարի գալուստ կը մաղթենք մեր յարգելի տեսուչին։

ՕԴԱՑԻՆ ԹՂԹԱՏԱՐԸ

Օդային թղթատարի ժամանակացոյցերու փոփոխութիւնը շատ լաւ արդիւնք տուած է և կրկնապատկած հասոյթը։ Օդային գծի ընկերութիւնը կ'ուսումնասիրէ սակագիներու մէջ որոշ զեղչեր ընելու ծրագիրները։ Նմանապէս նկատի առնուած են թերթերու մասին որոշ կարգադրութիւններ ընելու ծրագիրները։

ԳԻՒՂԱՑԻՆԱՑՆԵՐ ԿՈՒԴԱՆ

«Շամբօլիոն» շոգենաւով անցեալ չորեքշաբթի օր 400 ճամբորդներ ցամաք ելան, որոնցմէ 300ը Եգիպտացիներ էին, որոնք գիւղատնտեսութեան կուգային և իսկոյն բարձրացան լեռ։

ՊԱՏԻԿՆԵՐՈՒ ԴԱՏԱՐԱՆ

Լիբանանի հանրապետութեան նախագահը որոշմագիր մը ստորագրեց, որ կը վերաբերի յանձնախումբի մը կազմութեան, ուսումնասիրելու երկու սեռերու պատկանող փոքրիկներու համար դատարանի մը և քանտի մը հիմնուելը։

Այս յանձնախումբին պիտի նախագահէ խաղաղ դատարանի ընդհ. դատախազ Պ. Բօշ, որ իրրև անդամ պիտի նշանակէ Պ. Պ. Ֆարէս Նասարը, ժանտարմարիի քննիչ քոմանտան Ֆրէյսինէլը և Էտմոն Սապընճին։

ԿԻՆ ԳՈՂԵՐ

Մուգ Անասի վաճառականներէն Պ. Ճորճ Մախուրի խանութէն երկու չարտաճ կրող կիներ կորոր մը 35 մէջիտ քրէվ գողցած են, որ կ'արժէր 65 ս. ոսկի։ Պ. Մախուր ոստիկանութեան իմացուցած է այս գող կիներու մասին։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐ

Կիրակի առաւօտ, մաքսի վարչութիւնը տեղեկացած էր որ առագաստանաւ մը իր բեռցուցած թիմպեէները գիշեր ատեն Տամուրի ծովեզերքէն ցամաք կը հանէ։

Քննիչ չոգեմակոյկ մը իսկոյն ճամբայ կ'ելլէ յիշուած վայրը։ Մայրաժուտին քննիչները հասուն կը նշմարեն առագաստանաւը, որ զիրենք տեսնելով փոխած էր իր ուղղութիւնը։ Շոգեմակոյկը կ'աբրագացնէ իր ընթացքը և ժամանակով մոտենալով կը հրամայէ կենալ։ Առագաստանաւը կը շարունակէ, մինչև որ չոգեմակոյկէն թնդանոթի հարուածներ արձակուին։

Այս առագաստանաւը կը կոչուէր «Քարթաչ» և որ ծանօթ էր մաքսի անօրէնութեան ասկէ առաջ բրած գողութիւններով։ Քննիչները 50 պալ թիմպեէ կը գտնեն որ կը կշռէր 2500 քիլօ։

ՀԱՇԻՇԻ ՓՃԱՑՈՒՄ

Երկրագործական նախարարութեան կողմէ հաշիշներու փճացման համար նշանակուած յանձնախումբը սկսած է իր գործունէութեան։ Միայն երկու օրուան միջոցին, Պէքքաաի և Պաալպէքի շրջանէն 100 տէօնիւմ հաշիշի առնկեր փճացուած են։

6 ԱՄՍՈՒԱՆ ՄԱՆՈՒԿ ՄԸ ԽԵՂԴԱՄԱՀ

Առջի օր, Յովհաննէս Ապանեանի կինը իր 6 ամսուան պզտիկը պառկեցնելէ վերջ, երբ միւս սենեակին մէջ տնական գործերով կ'զբաղէր, մանկիկը օրորոցէն վար կիյնայ ցուրով լեցուն տակառի մը մէջ և կը խեղդուի։

Դժբաղդ մայրը երբ կուգայ ու ջուրին երեսը ճօճող մանկիկին դիակը կը տեսնէ, խելքին կը դպի և հիւանդանոց կը փոխադրուի։

ԹՇՈՒԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵՍԷՆ

Նշան Էսքիկեան անուն 30 տարեկան երիտասարդ մը, որ գործաւորութեամբ կը պարապէր և շատ թշուառ օրեր կ'ապրէր, առջի օր 25 ս. դահեկան փոխ կ'առնէ իր մէկ ընկերէն և կ'սկսի կոնծել։ Մէկ երկու երեք արդէն գինովցած է։ Չի գիտես խելքին ինչ կը փչէ, տունն կերթայ և դռան վրայէն շլան մը կապելէ վերջ, ամոսի մը վրայ կը բարձրանայ և չուանը կանցնէ վիզը։ Վերջն ալ կիպ մը ախոռին և օդին մէջ կը ճօճի։

Նշան կէս մեռած կէս ողջ երբ օդին մէջ կը ճօճէր, դրացիներ կուգան և չուտով կը կտրեն չուանը։

Ոստիկաններուն լուր կը տրուի որոնք կը հասնին և պահականոց կը տանին յարութիւն առած մեռելը։

15 ՀԱՅԵՐ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

Քանի մը օր առաջ, Էչրէֆիէի մէջ, հայ և արաբ երկու տղաքներ կը կռուին խաղի մը միջոցին։ Անոնց մօտ գտնուող տեղացի մանտարա մը ուզելով զանոնք բաժնել, կսկսի ապտակել հայ տղան, որ արցունքներու մէջ տուն կերթայ և կը պատմէ իր ծնողքին եղելութիւնը։

Տղուն ծնողքը և քանի մը ուրիշ հայեր դէպքին վայրը կերթան և մանտարմաներուն դիտողութիւն կընեն իրենց միջամտութեան համար, բայց չուտով կ'սկսի կռիւ մը հայերու և մանտարմաներու միջև։ Քարեր և փայտեր իրենց մասնակցութիւնը կը բերէն և դժուարաւ կարելի կըլլայ բաժնուիլ։

Այս տխուր և անպատուաբեր դէպքին առթիւ նոյն երեկոյ 15 հայեր ձերբակալուած են մանտարմաներու ցուցմունքին վրայ և կը մնան բանտ։

ՍԱԿԱՒԱՌԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

19 ՅՈՒԼԻՍ 1929

Եգիպտական ոսկի ս դ.	633
Սթերլին	617
Տօլար	126
Օսմ. ճնչ. ոսկի	550
Ֆրանս. » »	477
անգլ. » »	615
Թուական թղթ	61
» Գ. Օ.	145
» արծաթ մեծիս	43
Սուրիական ոսկեդրամ	18 18
1886 Գր. Ֆօնս. ս. դրմ.	20 75
» 1908 »	15 40
» 1911 »	15,50
Ալեքսանդրիոյ եղբարք, Թէլէֆօն	20 25

ԳՐԷՏԻ ՖՕՆՍԻԷԻ ՇԱՀՈՂ ԹԻՒԵՐԸ

Յուլիս 15ին չտոր թիւերը.

1886 թիւ	101749,	50,000 ֆր.
1903 թիւ	791,377,	50,000 ֆր
1911 թիւ	278,876,	50,000 ֆր.
1911 թիւ	129,648,	5,000 ֆր.

Տօքթ. ՍՈՒՐԷՆ ԷՊԵԷՄԷՋԵԱՆ
Օր. ԱՐՓԻՆԷ ՊՕՏՈՒՐԵԱՆ
Ամուսնացան

18 Յուլիս 929 Մալթա

ՄՏՔԻ ՇԻԹԵՐ

Ինչո՞ւ կ'սիրպեճիք որ ուրիշ մը մեր ըսած սեւէ գաղտնիքը պահի, երբ մենք չենք կրցած պահել։

—o—

Ամէն մարդ կը գանգատի իր յիշողութեանը մասին, բայց ոչ ոք իր դատողութեան։

—o—

Ամէն մարդ լաւ կ'արտայայտուի իր սրտի մասին, բայց ոչ մտքին։

—o—

Միտքը սրտին գերին է։

—o—

Ամեն անոնք, որոնք միայն իրենց միտքը ճանչցած են, չեն ճանչցած իրենց սիրտը։

—o—

Ուրիշներուն դիտել տալ թէ դուն պննասէր չես, ըրածդ տեսակ մը պննասիրութիւն է։

—o—

Միայն իրատներն են որ առատորեն կը տրուին։

—o—

Ոչափ շատ սիրենք, այնչափ կը մօտենանք ատելու։

—o—

Բնաւ չի խափելու մտածումը՝ մեզ յաճախ խափուելու ենթակայ կ'ընէ։

—o—

Կիրքերուն կարենալ տոկալը մեր ուժին արդիւնքը չէ, այլ կիրքին տրկարութիւնը։

—o—

Երբեմ հանոյք չի պիտի զգայինք եթէ մենք մեզ չի շողոքորթէինք։

—o—

Խաբուելու ամենադիւրին միջոցը՝ ինքզինքը ուրիշներուն աւելի գեղադաս տեսնելն է։

—o—

Աւելի լաւ է խելացի երեւնալ ուրիշներուն, քան թէ ինքզինքիդ։

—o—

Կան մարդիկ որ բնաւ չի պիտի սիրահարուին եթէ սիրահարութեան վրայ խօսուիլը չի լսեին։

—o—

Սնափառութիւնն է՝ որ մարդը շատախօսութեան կը մղէ։

—o—

Աւելի լաւ կը նախընտրենք գէշ խօսիլ մեր վրայ քան թէ լուռ կենալ։

—o—

Սրամիտ մարդը կը նախընտրէ խօսիլ ապուշներուն հետ քան թէ խելացիներուն։

—o—

Ընդհանրապէս ուրիշները կը գովենք՝ գովուելու համար։

—o—

Կան դիտողութիւններ որ մարդը կը գովեն, իսկ կան գովասանքներ որ կը պարսաւեն։

—o—

Գովասանք մը չընդունիլը երկրորդ անգամ մը եւս գովուելու փափաքն է։

—o—

Եթէ մենք մեզ չի շողոքորթենք ուրիշներուն շողոքորթութիւնը մեզ չի վնասեր։

—o—

Հարստութիւնը մեզ շատ մը բերութիւններն կ'ուղղէ, ինչ որ դատողութիւնը չի կրնար։

—o—

Մարդոց տիրացած բարը պէտք է չափուի անոնց ձեռք առած միջոցներով։

—o—

Չի բաւեր միայն լաւ ձիրքեր ունենալ. պէտք է զանոնք շահագործել գիտնալ։

—o—

Աշխարհը կը վարձատրէ արժէքին երեւոյթը եւ ոչ թէ բուն արժէքը։

—o—

Ցոյսը որչափ ալ խափուսիկ ըլլայ, գոնէ մեզ քաղցր ճամբէն կ'առաջնորդէ։

—o—

Առատութիւնը կը կորսուի շատին մէջ, ինչպէս գեղերը ծովուն։

—o—

Երկու տեսակ յարատեւ սէր կայ, մէկը սիրած անձին մէջ ճորանոր սիրուելիք յատկութիւններ կը տեսնաս ու կը սիրես, իսկ երկրորդը յարատեւ երեւնալու պատիւին տենչանքով։

—o—

Երկու տեսակ հեռատեսութիւն կայ. մէկը շատը, որ մեզ կ'ստիպէ հասկնալ ինչ որ մեզի օգտակար է իսկ երկրորդը հպարտութիւնը, որ, մեզ կ'ստիպէ գիտնալ ինչ որ ուրիշներ կ'անգիտանան։

Հաւաքեց ԱՐՏԵՄԻՍ

ՏՈՄՍԵՐ

"ԿԵՐ ՀԻՊՊՈՊԷՍ ԿԵՐ"

Անցուցէ մեր ընթերցողներուն շաբաթը լսած են Նարեքսին հօսաի «կե՛ր նիւպպէս կեր», սրամիտ պատմութիւնը:

Իսկապէս շատ լաւ կը յարմարի այդ պատմութիւնը մեր օրերու «Մեծերուն», որոնք սակայն դժբաղդաբար Նարեքսին հօսաի չափ ալ արքնամտութիւն եւ սրատեսութիւն չունին ճանչնալու իրենց «մեծութեան» իրական պատճառը: Եւ շրփացած ու երես առած իրենց շրջապատին պարգեւուած տիտղոսներուն, ամէն տեղ եւ ամէն րոպէ կուզեն իրենց շուրջինները պզտիկ իսկ իրենց փորէն սկսած մինչեւ գլուխը մեծ տեսնել:

Բայց այդ մեծատեսութիւնը երանի թէ սահմանուած ըլլար մի՛ միայն իրենց մարմինին նկատմամբ, այն ատեն գուցէ անոնք այնքան ալ ամլութիւն չեւ վնասներ չի պիտի պատճառէին: Դառն իրականութիւնը այն է որ այս տիտղոսաւոր «մեծերը» առանց ամենադոյզն զոհողութիւն ստանձնելու եւ իրենց հանգիստէն ու նիւթէն կարիլ մը տրամադրելու, յիսուն տարի առաջուան հնամաշ գաղափարներով կուզեն ժողովուրդ առաջնորդել եւ տեսակէս արտայայտել: Ըստ իրենց ոչ ոք կրնայ այս ազգն ու գաղութը խաղաղութեան ու յառաջդիմութեան առաջնորդել որքան իրենք. եւ վա՛յ անոր որ կը համարձակի դիտողութիւն մը կամ բելադրութիւն մը արձագանգել իրենց հանդէպ. այն ատեն «տիտղոսաւորը» կը մոռնայ պաշտօնն ու պարտականութիւնը եւ ետ կերթայ մինչեւ հեռաւոր լեռները:

Ներկայ դարու ոգին եւ ըմբռնումները բոլորովին տարբեր են եւ յաջողութեան ու ստեղծագործութեան համար անհրաժեշտ է հետեւիլ արդիականութեանց՝ մտային եւ բարոյական: Ժողովուրդը վարելու եւ ազգ առաջնորդելու համար արհրաժեշտ է ունենալ փիւռ մը դիւանագիտութիւն, փիլ մը զոհողութիւն եւ փիլ մ'ալ վարուելակերպ: Ակնարկ մը միայն մեր շուրջ, պիտի բաւական ըլլայ այս պայմանները հաստատելու: Տիտղոսն ու նիւթը առաքինութիւններ չեն եւ կրնան խափուսիկ ըլլալ. կարեւորը կարողութիւնն ու անձնուիրութիւնն է:

Մեր օրերուն, շատ ցաւալի է տեսնել որ խելքն ու ուշիմութիւնը անպէտ բաներ են երբ մարդը գրպանի հիւանդութենէ վարակուած է. բաւական է միայն պարարտ քսակ մը ունենալ եւ մարդը կը դառնայ խելացի եւ ուշիմ. շուկայի մէջ դիրք կունենայ եւ կը յարգուի բոլորէն. եւ՛ հոգեւորին եւ՛ աշխարհականին քով իբրեւ ողորմած եւ առատաձեռն համբաւ կը վայելէ: Ոչ ոք կը քննէ եւ կը մտածէ թէ՝ անոր ներքին մարդը պէտք եղած վեհանձնութիւններով եւ արժանիքներով օժտուա՞ծ է, թէ ան էրիքէի ամենատարրական սկզբունքները գիտէ՝ թէ ազգին համար իր քսակէն զոհողութիւն ընելու պատրաստակամութիւն ունի՞:

Վերջապէս մարդուն նիւթական կան կարողութեան մէջ փնտռել անոր արժանիքը, շատ սխալ է եւ մեզ կը յիշեցնէ Նարեքսինի պատմութիւնը: Նիւթը մարդուն յաւիտենական բնկերը չէ, կրնան օրերը մարդը զրկել նիւթէն, այն ատեն երեւան կելլէ բուն մարդը՝ իր բոլոր կոչութիւններով եւ ծիծաղելիութիւններով:

Նիւթէն եւ խօսքէն աւելի, գործ եւ ճարտարութիւն պէտք է ունենայ մարդը, որպէսզի իր դրամէն ու ճիւղերէն մերկանալէն վերջ, ներքին կոչտը չի փայլի:

Մանաւանդ ազգային եւ հասարակական գործերով զբաղող մարդոց համար ամենէն աւելի կարեւորը ճարտարութիւնն է:

ՍՂՈՅ

ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՇՈՒՐՋ

Վերջերս աչքի կը զարնէ տեսակ մը վատատեսութիւն՝ բարենորոգչական չարժման հետեւանքներուն հանդէպ:

Թիւրք մամուլը այլեւս չի սոնքար ապպրուած ճոռոմաբանութիւններով: Եւ ընդհակառակը իր սեւ օրը կուլայ, օրինակ, սահերու յանկարծական փոփոխութեան առթիւ:

Փաստ է, որ ահագին վնասներ կրած են թիւրք թերթն ու գիրքը՝ տահերու փոփոխութեան պատճառով: Եւ ամէնէն աւելի պաշտօնական թերթերն են, որ ինդիրը կարծարծեն ուշագրաւ համարձակութեամբ:

Այսպէս, կիսապաշտօնական «Միլլիյէթ»ը (Պոլիս) պարբերաբար կը հնչեցնէ անպանդը: Քանի մը հատուածներ՝ իր առաջին օրերէն (Մայիս).

«Թիւրք ազգին մէջ մտաւոր պահանջներ արդէն շատ հիշ էին, իսկ տահերու փոփոխումէն յետոյ գերօրի իջան: Այդ պահանջներուն չափանիշը կը ներկայացնէին հինգ-տասը ժողովրդական պարբերաթերթեր: Արդ, քանի մը ամիս առաջ 20—30,000 սպառող թերթեր յանկարծ երկու հազարէ, մինչեւ հինգ հարիւրի իջան եւ իրարու հետեւ փակուեցան:

«... Եթէ պեսուիլիւը չ'ստանձնէ տպագրական եւ հրատարակչական գործերը, ամբողջեան պիտի դատապարտուի ինչ որ կը սպասէինք տարերու յեղափոխութենէն: Մինչեւ անգամ կրնանք ըսել թէ՝ թիւրք ազգը գիտութեան եւ դաստիարակութեան մէջ պիտի իյնայ այնպէսի ասիենացի մը, ուր ինկած չէր պատմութեան ոեւէ մէկ շրջանին: Բոլոր մեր տեսածները եւ լսածները ցոյց կուտան թէ այս մութ վախճանը մեզի կը մօտենայ հսկայաքայլ»:

Ինչպէս թիւրք թերթերը, նը բատարակիչներն ալ իրենց յոյսը դրած են կրթական գործավարութեան վրայ, և բացառիկ վարկեր կը պահանջեն: Կառավարութիւնը որոշ գումար մը յատկացուց նախապէս, միւս կողմէ մաքսատուրքէ ազատ հաշակիչով նոր տահերու և մեքենաներու ներածումը: Սակայն, առաջին օրերու գինովութիւնը ցնդելէ յետոյ, մարդիկ ըսկըսան շահ ու զէնի հաշիւներ տեսնել, և ամէն օր տրտունջներ կը լսուին, հետզհետէ աւելի բարձրաձայն: Յայտնապէս ողբալի է գրաւաճառներուն և հրատարակիչներուն վիճակը: Դէզերով գիրք ուներ արտատան, որոնք փոշիներու մէջ կը մնան, իսկ ամէն ինչ յատիտատ տպելու համար գրամ չկայ: Տպուածներն ալ գժուար կը սպառին: Կը գտնուին այնքան որքան պէտք է նոր տահերը ճանչնալու և ընթերցանութեան վարժուելու համար:

Հրատարակիչները մասնաւոր պատուիրակութիւն մը ղրկած էին Էնկիւրի, ճար մը խնդրելով, իսկ հիմա որ շատ մը խոստումներ մոռցուած են, կը սպառնան գատ բանալ կրթական գործավարութեան դէմ, 80,000 ոսկի հատուցում ըստանալու համար...

Կը թուի թէ օրուան վարիչներն ալ ըմբռնած են կացութեան փափկութիւնը և այսօր խրոխտ նայուածք մը ունին անոնք, որ կառաջարկէին աստիճանաբար, և տասներեքնոյ տարուան ընթացքին կատարել տահերու փոփոխութիւնը: Մ. Թէմայ հրատարակչատան, քսայքի մը պատուն, և այսպէս ալ պիտի քաշուի, թերեւս մինչեւ անոր մահը կամ պարտութիւնը:

Ամէն պարագայի մէջ, այն օրաթերթերը որ կը շարունակուին, գտած են հասոյթի զանազան ապրիւներ, և երբեմն մինչեւ 8—12 էջով լոյս կը տեսնեն: Եւ անոնք ոչ միայն լրագրի պաշտօն կը կատարեն, այլ և այբբենարան ընթերցարանի, մասնաւորապէս շաբաթագրելով նոր սերունդն ու կիները,— քէմալական պետութեան երկու ապահով իսարխոխները:

Փարիզեան թերթի մը ըսելու անանձնայատակութիւնները կարելի է գտնել այսօրուան թիւրք թերթերուն մէջ, ծաղրանկարներէն մինչեւ ցնծուհիներու նկարները: Կառավարութիւնը յատկապէս ուժ կուտայ առօրեայ մամուլին: Վերջերս երեսփոխան մը կառաջարկէր թերթերուն տարեկան 5,000 և 1,500ական ոսկի պարգեւ տալ, հինգ տարուան համար, և Ազգ. Մեծ ժողովը լրջօրէն քննութեան առաջարկը:

*
* *

Երկար ձգձգումներէ և նոյնիսկ փոխադարձ սպառնալիքներէ յետոյ, ելքի մը յանդեցան Ֆրանսա-թիւրք բանակցութիւնները, և Յունի 22ին կնքուեցաւ համաձայնութիւնը, զանազան պայմանագիրներով:

Ինչպէս կերեւնայ պաշտօնական տեղեկութիւններէն, Ֆրանսան այնքան մեծ զիջումներ չէ բրած. մինչդեռ կարծողներ կային թէ կրնայ պարպել Անտիոքն ու Իսկէնտէրունը, ամէն գնով համաձայնելու համար, ինչպէս ըրաւ 1921ին, Կիլիկիան:

Այս համաձայնութեամբ, կը ճչտուի թիւրքաւիրական սահմանագիծը, որ միջազգային իրաւարար ատեանի մը վճռին յանձնուած 1026ին, սակայն, մերժուած էր Թիւրքիոյ կողմէ: Երկու կողմերն ալ յանձն կառնեն հսկել վաչկատուն ցեղերու և հրասակախումբերու վրայ, որպէսզի արշաւանքներ չկատարեն մէկ երկրէն միւսը: Թիւրքիան կը ստանայ Մերսին—Սատա երկաթուղին, որ Ֆրանսական սեփականութիւն էր: Յետոյ հատկացողութեան գետին մը գրաւուած է Թիւրքիոյ կամ Սիւրիոյ հպատակութիւնը ընդունուած քաղաքացիներու կալուածական վէճերը կարգադրելու համար: (Հայերն ալ մեծապէս չահագրգռուած են այս խնդրով):

Զանց առնելով ուրիշ մանրամասնութիւններ, այս համաձայնութիւնը մեր ուշադրութիւնը կը գրաւէ երկու գլխաւոր տեսակէտներով.—

Առաջին՝ Ֆրանսա կրնայ աւելի սեղմել Հայերու մուտքը դէպի Սիւրիա.— և նշաններ ալ կան: Թիւրքերը երբեք արտօրեայ չեն Հայերու համախմբումէն, մանաւանդ Հալէպի, Անտիոքի և Իսկէնտէրունի շրջանակներուն մէջ: Եւ ոչ միայն պարբերաբար թռնտաւոր ալաքներ կազմեցին թերթերու մէջտեղ, այլ և մշուշ կուտան հրասակախումբերու գործունէութեան, խուճապ ստեղծելու համար: Անոնք բաւական ազմուկ հանեցին գաղթականներու տեղաւորման ձեւնարկին առթիւ, գիտնալով հանդերձ, որ նախատեսուած 40,000ը արդէն իսկ Սիւրիա և Լիբանան կը գտնուի, և անոնց ալ 8,000ը միայն տեղաւորուած է: Այս պարբերին մէջ իրենց եռանդը քաշեցին կարգ մը արարական թերթեր իսկ: Ֆրանսա կրնայ յոգեւոր տանտէր երկար տարիներ համար: Զէ որ բոլոր քաղաքական սակարկութիւնները կը կատարուին անձարներու գլխաւոր: Մանաւանդ կոտորուած և հալածական բազմութիւններու գրկանքն...

Երկրորդ՝ Յունիս 22ի համաձայնութիւնը կուգայ նոր օղակ մը կապել քրտական չարժման բոլորտիքը: Այս համաձայնութեամբ, Էնկիւրին կը լրացնէ իր պաշտպանական չարժումը, որ սկսաւ Խորհրդային Միութենէն, և շարունակեցաւ Պարսկաստանի ու Իրաքի (Անգլիա) հետ, ահա կը հասնի Սիւրիա.— մնակ բաց դուռը: Երկար տարեն թշնամական ընթացք բռնելէ յետոյ, Ֆրանսա (Սիւրիա) նոր ուղղութեան մը կը հետեւէր վերջին մէկ երկու տարին, և նոյնիսկ ծրագիր ունէր քրտական բոյն մը հաստատելու վիճելի սահմանագծին երկայնքը, Ճէզիրէ-Նիսէպիյն գիծին վրայ, Մարաշի դիմաց եւ ոչ թէ արհեստական ձեւով, այլ իրրեւ իսկապէս քրտական չրջան: Նոր համաձայնութեամբ քանի որ յանձն կառնէ բարեկամութեան և չեզոքութեան պաշտպիր կնքել և հսկել հրասակախումբերու և վաչկատուն ցեղերու վրայ, անշուշտ պիտի հետեւի ճամբան մը, որ ամէն պարագայի մէջ նպաստաւոր չէ Թիւրքերուն:

«Դ.» (Շար.)

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԻ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՍԵՐ

Կ'աւանդեմ Ֆրանսերէնի, Ֆրանսական Գրականութեան և Գիտութեանց դասեր:

Խնամեալ մէթոտ և նպաստաւոր պայմաններ:

Դիմել.— ՆԵՐՍԷՍ ԲԻԼԻՓԷԼԵԱՆ, «ԱԶԴԱԿ»ի Խմբագրութեան:

ԹԻԹԼԵՆԻ

ԹԻԹԼԻ ԹԵՐԹԵՐՈՒՆ ՀԻՍԶԵՐԸ

«Միլլիյէթ» (Մահմուտ պէյ)- Այլեւս ճանձրացանք, զզուեցաք հեղլէն թերթերու և հեղլէն զանապէտներու. ամէն օր փոխոր քաղաքականութենէն: Ամէնքս եկած վերջին լուրերը կը ցուցնեն թէ Ցունիսեան նորէն զժուարութիւն կը յարուցանէ և նոր սահմաններ կ'ընէ արդէն ընդունուածներու մասին: Եւ ասոնց կ'ըսեն բանակցութիւնները հոկտեմբերի յետաձգել պէտք պիտի ըլլայ, թէ համաձայնութիւն չգոյանայ:

Բանակցութիւնները ոչ թէ միայն հոկտեմբեր այլ եթէ քանի տարի ալ յետաձգուին, նորէն մեզի որ պիտի մատնոցուին: Կրնան յետաձգուիլ Թուրքերու իրաւունքները, որոնց ժամանակագրութեան համար ամէն օրինական միջոց կայ կառավարութեան ձեռքը:

Տասը օր առաջ երբ Միխայիլ Քոչիսոյ արտաքին նախարարը զատ չէր, անոր օրկանը «էսքիի» կը գրէր թէ բոլորովին նոր քաղաքականութիւն մը պիտի բռնէ արտաքին նախարարը և թէպիտի կրնայ ուրիշ բաներ ալ փրցնել Թուրքիայէն:

Մենք մեր ըսելիքը ըսինք և տուինք որ կրնայինք տալ: Այլ ևս ուզեցնելիք չունինք, եթէ Ցունիսեան չի գնահատեր մինչև հիմա ըրած զոհողութիւնները, թող գուրժէ կացութեան արդիւնքը: Էնկիւրի այլ ևս նպատակ չունի նոր բանակցութեան սկսելու, նի որ պէտք եղած դասը առաջ մը փորձերէ: Էնկիւրի ձանձրացած է իր դրացիին խաղերէ յարափոփոխ ընթացքէն:

ԹԻԹԼԻ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐՈՒ ՎԱՅՐԵՆՈՒԹԻՒՆԸ

Հակառակ Էնկիւրիի վերջին դիրքի տրամադրութեանց, գարնանը Թրքական աւազակները սկսան ընդարձակ գործունէութեան Թրքահայաստանի սահմանին վրայ:

12 հոգիէ բաղկացած զինեալ խումբ մը սիւրիական սահմանը անցնելով, կը յարձակին Ռֆաթ աէպի գիւղին վրայ և կը գլխատուին պահակատոցի ժամանակուան կողմէ, որու ընթացքին գիւղացիներ կը վիրաւորուին, աւազակները կը հեռանան 5 մեռեալ 3 վիրաւոր ձգելով:

ՎԱՐԶՈՒ ՍԵՆԵԱԿ

Օգտաշատ և լուսաւոր սենեակ մը, ճիշտ Պապ-Իսրիսի կողքին վրայ, վարձու է:

Դիմել «Ազդակ»ի Վարչութիւնը:

ԴԱՎԱՆ ՑԵՂԱՊԵՏԸ

(ՄԱՐՕՐԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ)

ՀԱՆՐԻԷԹ ՍԷԼԱՐԻԷ

Մինչ անոնց ծանր քարերու պէս զէմքին կը նետէին Մուհամմէտ-Իպն-Ֆէյտայի մնդքերը, անիկա իր վրայէն անցուցած էր իր երկայն էնթարին և փաթթոցը իր գլխուն արձանացած գիրքով մը մարիկ կ'ընէր անոնց յարձակողականը: Իր երեւոյթական խաղաղ արտայայտութեանը տակ, ներքին կատաղութիւնը կը լափէր զինքը. ատեն ատեն ջղաձգական կերպով մը կը սեղմէր իր քովերն ի վար կախուած բռունցքները, կը սեղմէր իր ակռաները բերանին մէջ: Այսուհանդերձ, առանց մատնելու իր ներքին խռովքը, հանդարտ երեւոյթով մը անոնց գատատանին դիմաց.

— Եղբայրներ, ո՞վ իմ եղբայրներ, մենք բոլորս ալ Աստուծոյ զաւակներն ենք: Ես ո՛ւէք ատեն ձեզի չարիք մը ընել ընել չուզեցի: Իսկ եթէ ըրած եմ անդիտակցաբար, ատոր պատճառը «Շէյխան»ն է որ սոզոսկած է ի հոգիս ներս: Ես ձեր ցեղապետն եմ, այդ պատճառով ալ, երբեմն պարտաւորուած եմ խիստ բլլալ ձեզի հետ, սակայն, դարձեալ ձեզմէ իւրաքանչիւրդ կը նկատեմ իբր իմ հարազատ զաւակս:

Եւ զինքը չրջապատողներուն վրայ կը ձգէր ա՛նպիսի գորովալից ակնարկներ՝ զորս առաջին անգամ կը տեսնէին իր վրայ. նայուածքներ՝ որոնք սակայն կեղծիքի գրոշմը ունէին:

— Զիս մի՛ դատէք, աղերսեց ան, Այլա՛հ միայն գիտէ ճշմարտութիւնը...

Բայց գոռ ձայներ ընդմիջեցին զինքը.

— Այո՛, Աստուած միայն գիտէ ճշմարտութիւնը և դուն բերնովդ կ'ըսես այդ: Գիտցի՛ր ուրեմն թէ՝ ինքն է մեզ հոս զրկողը, արդարութիւնը գործադրել տալու համար Այլահին ու Մարգարէին անունով կ'երդնունք որ անողորմ պիտի ըլլանք քեզ պատժելու համար:

Ու բարձր ձայնով ծանուցուեցաւ թէ՝ ա՛լ ժամանակն էր հանդիսաւոր արարողութեան սկսելու:

Ցեղապետը այլեւս դադրեցաւ ազերսելէ: Լաւ գիտէր թէ իր բոլոր պաղատանքները անօգուտ պիտի ըլլային:

— Այլա՛հ: Այսպէս գրուած է եղեր, մրմնաց:

Սպասնել թշնամին՝ այդ բաւական չէր: Այլ, աւելի երկարելու համար իր տառապանքը բազմատեսակ չարչարանքներու ենթարկել զայն, գիտել անոր վրայ ցաւին տանջանքը ու իր երկարամգուղ հոգեւարքի գալարումները՝ անա՛ ինչ որ հաճոյք և գոհացում կը պատճառէր վրէժ լուծողի մը սրտին:

Քսան բազուկներ երկնցան դէպի Մուհամմէտ-Իպն-Ֆէյտան. քսան բազուկներ արդիւնքին անոր փախուստը էլ Պէհուէն դուրս, ձերբակալեցին ու ամուր բռնած՝ քաշքշեցին զայն սենեակին մէկ հեռաւոր անկիւնը:

— Կապա՛նք զինքը, գոչեց ըմբոստներէն մին, որպէսզի կրկին փախչիլ չի փորձէ:

Անոնցմէ մէկը չուան մը ունէր իր հետ: Ամրօրէն կապեցին զայն ու գետին նետեցին:

Այս մարդիկը պահ մը սարսափով դիտեցին իրենց ոտքերուն առջև փռուած ու անզօր կատաղութեամբ մը գալարուող դաժան ցեղապետը, որ մինչև այդ ատեն, եղած էր իրենց արհաւիրքն ու իրենց բոլոր տառապանքներուն հեղինակը:

Եւ հիմա ցեղին վրէժն էր գործողը. ան պէ՛տք է ստանար իր արժանի հատուցումը:

Իրենց մէջէն դահիճ որոշեցին չուանին տէրը, որ Համմա-Իպն-Մէսո՛ւտ կը կոչուէր: Անիկա հանդարտօրէն ընդունելով իրեն յանձնուած պաշտօնը և անոնց ցոյց տալու համար այդ մարդին մէջ իր ունեցած հրամտութիւնն ու ճարտարութիւնը սկսաւ իր դաշոյնին ծայրովը կտրատել զոհին զիստերուն ու թեւերուն կակուղ միսերը:

Անիկա իր քովի օգնականներէն մէկուն երկնցուց մսի լայն շերտ մը, զոր վերջին անգամ յաջողապէս անջատած էր ցեղապետին մարմինէն:

Մեջլահով պարուած գեղահաս պատանի մը, հոգէ կրակարանի մը առջև ծնկաչոք՝ բոցավառող խարոյկին վրայ կը խոռովէր իրեն յանձնուած մսի կտորը: Թանձր մուխ մը վեր բարձրանալով կրակարանէն՝ բարկ հոտ մը կը տարածէր օդին մէջ. Հալած իւղի կաթիլներ, մսի կտորէն կաթկթելով կրակին վրայ, ճարճատուքով մը կը լեցնէին ականջները:

Դաշոյնը ետ ու առաջ կը խաղար ցեղապետին միսերուն մէջ: Վերջինը, իր վերքերուն կսկիծէն կը հեծեծէր, խուլ մռչիւններ կ'արձակէր և երբեմն ա՛յնքան կատաղի ու տխուր չչտերով՝ որ էլ Պէհուէի մէջ անտարբեր զէմքերով անոր չարչարանքները վայելող նոր ցեղապետն ու իր աւազակները սարսռկած՝ կը ցնցուէին:

Պիղծ ճաշը պատրաստ էր: Երկու ծառաներ մատուցան Մուհամմէտ-Իպն-Ֆէյտայի ու թխմելով իրենց աղտոտ մատները անոր բերանին մէջ՝ լայն բացին զայն. յետոյ, կոտոր կոտոր մսերելով դեռ մնացող խոտրոված՝ ստիպեցին զայն՝ ուտել իր հարազատ միսը...

Ամէն մէկ պատառին, զինք չրջապատողներէն իւրաքանչիւրը վրէժի թոյնով կ'ըսէր ինչ որ ունէր իր հոգւոյն խորը: Ցետոյ, բարձր քրքիջներ կը յաջորդէին այդ հեգնական խօսքերուն:

— Ցեղապե՛տ, դուն կերար մեր միսն ու ոսկորը, հիմա կե՛ր նաև քուկինդ: Կ'արժէ հատտեսել զայն: Լաւ կը գտնէ՞ք անոր համը...

Լայն բացուած պատուհանէն կ'երեւար լուսնի խօլական վաղքը բրդանման ամպերուն ընդմէջէն: Գորգին վրայ, արծաթէ աչտանակներու մէջ, երկու երկայն մոմեր դեղին լոյս մը կը սփռէին սենեակին մէջ:

Էլ-Պէհուի մէջ, արեւելեան կակուղ միւսիգներու վրայ բազմած ու նախշուն բարձերուն յենած՝ նոր ցեղապետը՝ Համմէտ-Իպն-Հասան. և իր չեյխերն ու խալիֆաները, ոսկեպատ, բիւրեղէ բաժակներուն մէջ կը խմէին արշալոյսի թէյը և կուտէին արծաթէ ափսէներուն մէջ սպասաւորներուն իրենց հրամցուցած կարկանդակները:

Ցեղապետին անկումէն վերջ, իրենց պաշտօնական հանդիսանքին առաջին վայրկեանէն իսկ, անոնք անհերաժեշտ տեսան իրենց խոստումները բազմապատկել ցեղին այրերուն առջև:

— Եղբա՛յրներ, կրկնեցին քաղցր ձայնով մը տան եղէք թէ՝ միշտ եղբայրներ պիտի մնանք բոլոր...

Միտները ուրախացած՝ չնորհակալութիւն յայտնեցին իրենց ու ըսին.

— Աստուծոյ օրհնութիւնը ձեր վրայ ըլլայ, տեսէ՛ք Մուհամմէտ-Իպն Ֆէյտայի վիճակը. մի՛նաք ինչ որ մենք իրեն ըրինք այսօր. լա՛ւ գիտէ՞ օր մը, միւնոյն բանները ձեր վրայ ալ գործադրենք, եթէ երբեք գուք ալ փորձէք անոր թացքը ձեռք առնել: Այն ատեն, գուք ալ անոր պիտի ըսէք «Ա՛յսպէս գրուած է եղեր...» Եւ պիտի պատասխանենք այսօրուան եղանակով ուած կ'ուզէ որ մեր ձեռքով իր արդարութիւնը ծագրուի»:

Նոր լուութիւն մը, տիրեց: Նոր ցեղապետին վարչակազմին զուարթութիւնը վայրկեան մը անհետացաւ: Այս պահուն, ամէնն ալ խռովուած կը թուէին. ոչ ոք, նշանացի հրամայեցին ծառաներուն լցնելու բաժակները: Պարպուեցան անոնք ու կրկնութիւնը վերսկսաւ ծայր տուաւ:

Ամբողջերկուօրեայ Մուհամմէտ—Իպն—Ֆէյտայի չարանքները տեւեցին. երկու օր՝ որու մէջոցին տամայի էր ու անչարժ: Կիները առատ և իրենց դուրս կելլէինէլուր բերելու համար գետակէն այրերը բոլորն ալ պալատին մէջ ժողոված խնդեր և հայկերգներ կը սարքէին:

Ցետոյ, ամէն ինչ իր բնականոն վիճակը ստացաւ:

Թաղեցին Մուհամմէտ-Իպն-Ֆէյտան: Իսկ Ռ[illegible] Իպն-Հասանի ցեղապետ անուանումը վաւերացուցին Սուլթան Մուլէյ-Հաֆիտի կողմէ:

Մեռեալին ինչքերը գրաւուեցան, կիներն ու զաւակները հալածուեցան և իր արկղներուն մէջ գտնուող բոլոր դրամները փոխադրուեցան Թասպաթի արքունական գանձարան:

2

ԹՐԳՍ. Վ. ԿՈՐԻՒՆ

(Վերջ)